

Sérnám í geðlækningum á Landspítala

Marklýsing sérnáms í geðlækningum
á geðþjónustu Landspítala

Ábyrgðarmenn:
Nanna Briem yfirlæknir og kennslustjóri,
Engilbert Sigurðsson yfirlæknir og prófessor
21. mars 2017
2. útgáfa febrúar 2020

Sérnám í geðlækningum

Geðlækningar eru sú sérgrein læknisfræðinnar sem fjallar um geðsjúkdóma full-orðinna. Geðþjónusta Landspítala hefur boðið upp á skipulagt sérnám í geðlækningum nær samfellt í meira en aldarfjórðung. Núverandi sérnámsprógramm hefur verið í þróun allt frá 1. janúar 2003. Nám til sérfræðiréttinda í geðlækningum tekur minnst 60 mánuði. Sérnámslæknar eru hvattir til að afla sér reynslu og þekkingar erlendis hluta námstímans en geta valið að ljúka námi hér á landi.

Umsjón með sérnáminu

Skipulagning, framkvæmd og umsjón sérnáms í geðlækningum er í höndum kennsluráðs sérnámsins sem tilheyrir framhaldsmenntunarráði lækninga við Landspítala. Í kennsluráðinu sitja á hverjum tíma kennslustjóri, prófessor í geðlækningum, umsjónarlæknir deildarlækna á geðsviði, sem jafnframt er sérnámslæknir, og að auki einn sérfræðilæknir.

Að verða námslæknir í sérnámi í geðlækningum á geðsviði LSH

Umsókn um þátttöku í sérnámi í geðlækningum

Umsóknir berist til prófessors í geðlækningum. Í kjölfarið fara fram inntökuvíðtöl með kennslustjóra og prófessor. Í viðtalinu er m.a. leitast við að kanna áhuga og afstöðu umsækjandans varðandi geðsjúkdóma og sérnám í geðlækningum.

Inntökuskilyrði

Áður en þátttaka í sérnáminu hefst er ætlast til að einstaklingur með próf frá læknadeild H.Í. eða sambærilegri erlendri læknadeild hafi lokið kandídatsári og að hlutaðeigandi sé kominn með íslenskt lækningaleyfi.

Samningur um sérnám

Tilvonandi sérnámslæknir og stjórnendur sérnámsins gera með sér formlegan námssamning þegar sérnámslæknir hefur þátttöku sína í prógramminu. Sérnámslæknir er jafnframt ráðinn til starfa á geðsviði og gerður er ráðningarsamningur í samræmi við það. Framkvæmdastjóri lækninga á Landspítalanum samþykkir jafnframt samninginn með tilvísun í 5. mgr., 8. gr. reglugerðar nr. 467/2015 um menntun, réttindi og skyldur lækna og skilyrði til að hljóta almennt lækningaleyfi og sérfræðileyfi.

Starfshlutfall í sérnámi

Sérnám í geðlækningum miðast við að læknir sé í 80-100% starfshlutfalli og taki þátt í vöktum deildarlækna geðsviðs á meðan á sérnámi stendur í samræmi við ráðningarhlutfall. Hægt er að óska eftir undanþágu undir ákveðnum kringumstæðum (sjá nánar í kafla um framvindu náms), með tilvísan í 8. gr. reglugerðar nr. 467/2015, og viðurkennd erlend viðmið (www.RCPsych.org).

Uppbygging sérnámsins

Um er að ræða fimm ára starfsnám í geðþjónustu Landspítala í auglýstum sérnámsstöðum. Sérnámið byggir á reglubundinni viðveru og klínískri vinnu á starfsstöðvum geðþjónustunnar, þátttöku í fundum, teymisvinnu, námskeiðum og annarri hliðstæðri starfsemi í þjónustunni og í tengslum við sérnámið, á þátttöku í vöktum námslækna og skipulagðri menntun samkvæmt námsáætlun. Gert er ráð fyrir sjálfsnámi utan dagvinnutíma. Framganga í sérnáminu er metin að lágmarki árlega á skipulögðum matsfundi með handleiðara, kennslustjóra og prófessor í geðlækningum þar sem skráning á klínískri færni í loggbók, niðurstöður prófa og frammistöðumat eru meðal þeirra þátta sem lagðir eru til grundvallar.

Á námstímanum starfar námslæknir á mismunandi starfsstöðvum. Æskilegt er að þar af séu a.m.k. 12-18 mánuðir móttökugeðdeildastarf, gjarnan á tveimur tímabilum með mismikilli ábyrgð í samræmi við framgang í sérnáminu, 6-12 mánuðir í göngudeild og á bráðamóttöku, 4 mánuðir á bráðageðdeild, 4 mánuðir á fíknigeðdeild og 6-12 mánuðir á endurhæfingargeðdeildum, í samfélagsgeðteymi eða í teymi fyrir snemmihlutun í geðrofssjúkdóma.

Samhliða klínískri vinnu á deildum eru sérnámslæknar tengdir mismunandi teyjum göngudeildar geðsviðs innan sex mánaða eftir upphaf sérnáms og eru með göngudeildareftirfylgd að jafnaði einn eftirmiðdag í viku (10% vinna). Þannig fá sérnámslæknar þjálfun í göngudeildarvinnu, langtíma- og skammtíma eftirfylgd og teymisvinnu.

Gert er ráð fyrir að á fyrstu tveimur árum sérnámsins kynnist sérnámslæknir grunnatriðum geðlæknisfræðinnar m.t.t. sjúkdóma og sjúkdómaflokka, eðli þeirra og orsaka, greiningar, meðferðar, úrræða, siðfræði og fagmennsku í námi og starfi. Á þessum tíma vinnur sérnámslæknirinn í nánú samstarfi við klíníska handleiðara sína og aðra sérfræðinga.

Á næstu tveimur árum eykst ábyrgð á meðferð og eftirfylgd sjúklinga jafnt og þétt eftir því sem reynsla og hæfni námslæknis eykst, samhliða því sem leitast er við að verða við óskum sérnámslækna um aukna sérhæfingu með hliðsjón af áhugasviði. Á þessum tveimur árum eru námslæknar sérstaklega hvattir til þátttöku í rannsóknarvinnu og/eða gæðaverkefnum.

Á fimmta og síðasta árinu í sérnáminu starfar sérnámslæknir að miklu leyti sjálfstætt, þótt hann njóti áfram handleiðslu. Leiðir þá gjarnan eigið teymi á deild í samvinnu við viðkomandi yfirlækni og tekur þátt í kennslu yngri sérnámslækna og læknanema.

Markmið sérnámsins

- Að sérnámslæknir öðlist góða og yfirgripsmikla þekkingu á geðsjúkdómum fullorðinna; á orsökum, einkennum, faraldsfræði, gangi og horfum.
- Að sérnámslæknir öðlist góða og yfirgripsmikla þekkingu á meðferð geðsjúkdóma fullorðinna og eftirfylgni þeirra – líffræðilegri meðferð, samtalsmeðferð og sálfélagslegri meðferð, og einnig færni til að beita meðferð í klínísku starfi.
- Að sérnámslæknir geti með viðtölum og annarri gagnaöflun aflað fullnægjandi upplýsinga um sjúkrasögu og aðra þætti sem máli skipta til rökstuddrar sjúkdómsgreiningar og framkvæmt geðskoðun á sjúklingum með margþættar geðraskanir. Einnig að sérnámslæknir verði fær um að leggja mat á og skrá sögu og geðskoðun með fullnægjandi hætti.
- Að sérnámslæknir geti lagt mat á líkamlegt ástand sjúklings, framkvæmt líkamsskoðun og metið þörf á áframhaldandi uppvinnslu og tengslum líkamlegra einkenna við geðröskun.
- Að sérnámslæknir geti sett fram í hnotskurn helstu einkenni og áhrif þeirra á þróun geðheilsuvanda sjúklingsins út frá lífshlaupi og aðstæðum (formulation) með viðeigandi mismunagreiningum.
- Að sérnámslæknir geti komið með tillögur að viðeigandi uppvinnslu og sett fram ítarlega meðferðaráætlun sem tekur til líffræðilegra, sálrænna og félagslegra þátta.
- Að sérnámslæknir geti gert áhættumat, sem tekur til sjálfsskaða, sjálfsvígs-hættu og hættu á að skaða aðra. Að sérnámslæknir geti brugðist við með árangursríkum hætti til að draga úr áhættu í bráðum tilfellum og í forvarnarskygni.
- Að sérnámslæknir geti byggt upp meðferðarsamband við sjúklinga og viðhaldið því. Að námslæknir geti notað grunnþætti samtalsmeðferðar sem byggja á hugrænni atferlismeðferð og psychódýnámískri samtalsmeðferð í meðferðarviðtölum við sjúklinga og samþætt við almenna meðferð, eins og líffræðilegar- og félagslegar íhlutanir.
- Að sérnámslæknir geti metið og meðhöndlað á skilvirkan hátt sjúklinga með langvinnar og alvarlegar geðraskanir.
- Að sérnámslæknir geti átt árangursrík samskipti við sjúklinga, aðstandendur og samstarfsaðila. Að sérnámslæknir geti leitt viðtöl með slíkum hætti að það auðveldi upplýsingasöfnun og myndun meðferðarsambands.
- Að sérnámslæknir geti veitt sjúklingum og aðstandendum viðeigandi upplýsingar og fræðslu á árangursríkan hátt.

- Að sérnámslæknir þekki grundvallaratriði fjölskylduvinnu og mikilvægi samstarfs við aðstandendur og noti þá þekkingu í daglegu starfi.
- Að sérnámslæknir þekki vel gildandi lögræðislög, einkum þá þætti er lúta að nauðungarvistun og lögræðissviptingu (svipting sjálfræðis og/eða fjárræðis) og kunni að beita þeim í klínísku starfi. Að sérnámslæknir sé meðvitaður um og vakandi fyrir þeim siðferðislegu álitamálum sem tengjast nauðung í meðferð.
- Að sérnámslæknir þekki teymisvinnu og sé fær um að vinna í og leiða teymi.
- Að sérnámslæknir geti unnið á faglegan og skilvirkan máta með fjölbreyttum hópi samstarfsaðila, bæði innan og utan geðsviðs. Öðrum læknum og fagstéttum bæði innan geðsviðs sem utan þess, við aðrar heilbrigðisstofnanir, heilsugæsluna og mismunandi stofnanir samfélagsins svo sem félagsþjónustuna, dómsvaldið, almannatryggingar, með sjúklingasamtökum og aðstandendahópum.
- Að sérnámslæknir þrói með sér hæfni til stjórnunar á sérnámstíma sínum.
- Að sérnámslæknir þrói með sér getu og hæfileika til skipulagningar og lausnamiðaðrar nálgunar.
- Að sérnámslæknir þrói með sér færni til að kenna, meta og hrósa og geti beitt jákvæðri styrkingu í daglegu starfi.
- Að sérnámslæknir öðlist reynslu af kennslu og þjálfun læknanema og líti á það sem hluta af starfi sínu.
- Að sérnámslæknir sé fær um að semja og halda skipulagðan fyrirlestur þannig að efnið komist vel til skila, fyrir aðra lækna og aðrar fagstéttir en einnig fyrir almenning.
- Að sérnámslæknir öðlist grunnþekkingu á rannsóknum og siðfræði rannsókna og færni í gagnrýnni hugsun. Hann geti lesið vísindagreinar með gagnrýnu hugarfari, áttað sig á vanköntum rannsóknarsniða og dregið þær ályktanir sem gögn og rannsóknir gefa tilefni til.
- Að sérnámslæknir geti nýtt gagnreynda læknisfræði til að leggja mat á fræðilegan grunn ólíkrar meðferðar og meðferðarúrræða.
- Að sérnámslæknir komi ávallt fram af fagmennsku. Hann þekki réttindi sjúklinga og aðstandenda, geti sett sér og öðrum viðeigandi mörk og geti farið yfir og rætt siðfræðileg álitafni við samstarfsfólk og handleiðara.
- Að sérnámslæknir temji sér ævilanga símenntun og sjálfsrýni.

Helstu þættir sérnámsins

I. SKIPULÖGÐ FRÆÐSLUDAGSKRÁ

Tveir heilir sérnámsdagar í mánuði

Fyrsta og þriðja hvern föstudag í mánuði er heill dagur ætlaður til sérnáms (sumarleyfi í júlí og ágúst). Námið fer fram í kennslustofu göngudeildar að Kleppi frá kl. 9-16.

Farið er yfir helstu þætti geðlæknisfræðinnar og boðið upp á hóphandleiðslu í samtalsmeðferð. Námið fer fram með fyrirlestrum, umræðum, vettvangsferðum og hópavinnu. Sérfræðilæknar, sérnámslæknar og aðrir fagaðilar halda fyrirlestra, stýra og taka þátt í umræðum.

Mætingarskylda er í prógrammið á þessum námsdögum fyrir sérnámslækna. Þeir sem mæta í kennsluna daginn eftir bundna næturvakt eða eru skráðir á bundna næturvakt á kennsludegi fá frídag á móti.

II. KLÍNÍSK VINNA

Á námstímanum kynnast sérnámslæknar og fá þjálfun í eftirfarandi:

Greiningu og meðferð á bráðum geðrænum vanda í starfi með sérfræðilæknum á almennum móttökugeðdeildinni (33A/C), bráðageðdeild (32C), bráðamóttöku geðdeildar, og við að takast á við bráð geðræn veikindi á Hringbraut og í Fossvogi á vöktum.

Almennri göngudeildarvinnu, með greiningarvinnu, þátttöku í teymisvinnu, skipulagningu meðferðar og eftirfylgdar. Þjálfunin fer fram annars vegar í 6-12 mánaða starfsnámi á göngudeild geðsviðs og hins vegar með göngudeildarvinnu einn eftirmiðdag í viku á námstíma samanber umfjöllun hér að ofan í tengslum við mismunandi teymi göngudeildar.

Endurhæfingu langveikra með alvarlega geðsjúkdóma á endurhæfingardeildum geðsviðs á Kleppi og í samfélagsgeðteymi á Reynimel 55, þar sem áhersla er á nákvæma uppvinnslu og greiningu, skipulag og eftirfylgd langtíma meðferðar, þverfagleg vinnubrögð og teymisvinnu.

Greiningu og meðferð á fíknivanda með vinnu á fíknigeðdeild (33A) og samvinnu við göngudeild fíknigeðdeildar, dagdeild (Teig) og í samvinnu við SÁÁ.

Sérnámslæknar hefja oftast nær störf á almennum móttökugeðdeildum þótt undantekningar geti verið frá þeirri meginreglu.

Á þriðja og fjórða ári námstímans, þegar starfsreynsla hefur aukist, hafa sérnámslæknar tækifæri til að kynnast nánar sérhæfðari meðferðarúrræðum eins og snemmíhlutun í geðrofssjúkdóma á Laugarásnum, samfélagsgeðteyminu á Reynimel 55, ráðgjafarþjónustunni á Landspítala í Fossvogi, átröskunarteyminu,

DAM meðferð á Hvítabandinu, réttargeðlækningum og barna- og unglínga-geðlækningum.

III. HANDLEIÐSLA

Almenn handleiðsla

Hver sérnámslæknir fær úthlutað almennum handleiðara í upphafi námstímans. Um er að ræða einstaklingshandleiðslu sem fer að jafnaði fram vikulega, í 30-60 mínútur í senn. Almennur handleiðari fylgir sérnámslækni gegnum náms-
prógrammið.

Handleiðslan snýst um þróun og þroska í starfi, samskipti við sjúklinga og starfsfólk. Í handleiðslutímum er rætt um greiningar og meðferð sjúklinga sem sérnámslæknir er með í göngudeildarmeðferð auk sjúklinga sem sérnámslæknirinn sinnir á deildum og sér á vöktum. Handleiðslan er einnig góður vettvangur til að ræða starfsþróun, möguleika á sérhæfingu og rannsóknum, gæðaverkefnum, þróun þjónustu og sérnáms og fara yfir þau vandamál sem upp kunna að koma í starfi.

Almennur handleiðari ræðir eða fer að minnsta kosti mánaðarlega yfir skráningu í loggbók sérnámslæknis.

Klínísk handleiðsla

Á þeirri deild sem sérnámslæknir er í starfsnámi hverju sinni tengist hann ákveðnum sérfræðingi í geðlækningum. Sá sérfræðingur veitir sérnámslækni handleiðslu/ráðgjöf varðandi daglega klíníska vinnu.

Handleiðslan fer fram jafnóðum í starfi með ýmsum hætti; beinum samtölum við handleiðara þar sem tiltekin mál eru rædd eða sjúkraskrárgögn lesin yfir með endurgjöf. Nær allir sérfræðingar geðþjónustu hafa tekið þátt í námskeiði Royal College of Physicians um klíníska handleiðslu. Gert er ráð fyrir að sérnámslæknar klári ákveðinn lágmarksfjölda af Mini-Cex og CBD (case based discussion) mötum á hverju kennslumisseri sem skráð er í loggbók. Sjá viðhengi.

Námstengd handleiðsla (*educational supervision*)

Árlega að vori eru haldnir fundir með sérnámslækni þar sem farið er yfir framgang hans í sérnáminu. Fundinn sitja ásamt sérnámslækni kennslustjóri, prófessor og almennur handleiðari. Endurgjöf frá samstarfsfólki og handleiðurum er lögð til grundvallar, ásamt loggbók og niðurstöðum prófa. Lagt er mat á styrkleika sérnámslækni ásamt því sem betur má fara, væntingar ræddar og lögð fram áætlun um næstu skref í náminu (sjá nánar í kafla um mat á framgangi og frammistöðu).

Sernámslæknar í námsprógrammi geðþjónustu Landspítala vinna í mikilli nálægð við sérfræðilækna sviðsins, handleiðara sína og stjórnendur kennslunnar og því fer mikil óformleg handleiðsla og umræða einnig fram í daglegu starfi.

IV. NÁM Í SAMTALSMEÐFERÐ

Hugræn atferlismeðferð

Kennsla og handleiðsla í hugrænni atferlismeðferð (HAM) er í boði allan námstímann. Markmiðið er að sérnámslæknir tileinki sér undirstöðuatriði meðferðarinnar og verði fær um að nota hana markvisst í klínískum störfum. Grunnþættir í hugrænni atferlismeðferð (HAM) eru kenndir á sérnámsdögum sérnámslækna. Einnig eru sérnámslæknarhvatir til að sitja fundi HAM-hópa sem haldnir eru á göngudeild geðsviðs. Ef sérnámslæknir vill frekari dýpkun eða sérhæfingu í notkun hugrænnar atferlismeðferðar getur hann tekið sjúklinga í hugræna atferlismeðferð undir handleiðslu. Einnig styrkir geðþjónustasérnámslækna sem hafa hug á að sækja sérnám í hugrænni atferlismeðferð á vegum Endurmenntunar Háskóla Íslands.

„Psychodýnamísk“ samtalsmeðferð

Boðið er upp á kennslu og handleiðslu í „*psychodýnamískri*“ samtalsmeðferð allan námstímann. Markmið námsins er að sérnámslæknir þekki grunnatriði og helstu hugtök í fræðunum og meðferðinni og geti nýtt sér þau í klínískri vinnu og í samskiptum við sjúklinga, aðstandendur og aðra fagaðila.

Kennsla ásamt handleiðslu fer fram á sérnámsdögum sérnámslækna. Nemendur geta tekið upp mál í handleiðslunni, þó viðkomandi sé ekki með sjúkling í eiginlegri „*psychodýnamískri*“ meðferð.

V. ÞÁTTTAKA Í KENNSLU OG FRÆÐSLU

Þátttaka í föstudagsfræðslu lækna í geðþjónustu og fræðslufundum Læknaráðs

Á föstudagsmorgnum frá kl. 08:00-09:00 er haldinn fræðslufundur sérfræðinga í geðsjúkdómum í geðþjónustu, nema þá daga sem fræðslufundur Læknaráðs er haldinn mánaðarlega. Ætlast er til að sérnámslæknar séu með fræðsluerindi á þessum fundum tvisvar til þrisvar sinnum á námstímanum.

Ætlast er til að !deildarlæknar! taki **virkan þátt í klínískri kennslu læknanema.**

Þátttaka í hermipjálfun

Hermipjálfun byggir á því að settar eru upp aðstæður sem líkjast því sem starfsfólk þarf að takast á við í daglegum störfum sínum. Lögð er áhersla á samvinnu, samskipti og teymisvinnu.

Önnur virk þátttaka í menntun sérnámslækna þar sem við á.

VI. ÞÁTTTAKA Í ERLENDUM NÁMSKEIÐUM OG RÁÐSTEFNUM

Á ári hverju býðst sérnámslæknum vikulangt námsleyfi með ráðstefnugjaldi og flugfargjaldi til að sækja erlendar (og innlendar) ráðstefnur eða námskeið.

Sérnámslæknar hafa einnig val um að nýta þennan námsleyfisstyrk til að niðurgreiða þjálfun í samtalsmeðferð sem fram fer utan veggja Landspítala.

VII. RANNSÓKNARVINNA

Sérnámslæknar eru hvattir til þátttöku í vísindastarfi, einkum á seinni þremur árum sérnámsins. Slíka vísindavinnu má viðurkenna til sérnáms að hluta eða allt að eins árs í aðalgrein samkvæmt reglugerð nr. 467/2015 um menntun, réttindi og skyldur lækna og skilyrði til að hljóta almennt lækningaleyfi og sérfræðileyfi. Í boði er rannsóknarvinna til meistara- eða doktorsgráðu við Læknadeild auk fræðslu um skipulagningu rannsókna, safngreiningar, möguleika á rannsóknum á þjónustu, gæðaverkefnum og ritun fræðigreina. Sérnámslæknar sem taka þátt í vísindastarfi sem felur ekki í sér klíníska vinnu þurfa að vera meðvitaðir um mikilvægi þess að viðhalda klínískri færni á sama tíma. Á meðan á slíku starfi stendur er því æskilegt að þeir gegni einhverjum klínískum skyldum svo sem afmörkuðum verkefnum í göngudeild og þátttöku í vöktum deildarlækna.

Mat á framgangi og frammistöðu

Eftirfarandi þættir eru lagðir til grundvallar við mat á framgangi í sérnáminu:

Loggbók

Loggbók gefur sérnámslækni yfirsýn yfir sérnámið, þá færni sem hann þarf að til-einka sér og hvaða námsþætti hann á eftir að ná betri tókum á. Allir sérnámslæknar fá rafræna loggbók þegar þeir hefja sérnámsprógrammið. Skráskal í bókina jafnt og þétt allan tíma sérnámsins. Í það minnsta mánaðarlega fer sérnámslæknir yfir loggbókina ásamt handleiðara.

Skrifleg og munnleg próf

– PRITE-prófið

Psychiatric Resident In-training Examination: Bandarískt stöðupróf fyrir lækna í sérnámi í geðlækningum á vegum *The American College of Psychiatrists*, sem sérnámsprógrammið hefur fengið leyfi til að nota. Um er að ræða fjölvalspróf, þar sem prófað er úr öllum þáttum geðlækisfræðinnar og að auki úr grunnvísindum tengdum miðtaugakerfinu og taugalækningum. Prófið er haldið árlega, yfirleitt í byrjun október og tekur heilan dag. Unnið er úr niðurstöðum prófsins í Bandaríkjunum (BNA) og berast niðurstöður yfirleitt í lok árs. Með niðurstöðum prófsins fæst samanburður við námslækna í BNA en vegna smæðar prógrammsins hér getum við ekki fengið innri samanburð. Prófið nýtist fyrst og fremst sem mælitæki fyrir sérnámslækna til að meta eigin árangur og til að fylgjast með framförum á einstökum sviðum, en er einnig hjálplegt fyrir forstöðumenn sérnámsins til að leggja mat á styrkleika og veikleika prógrammsins borið saman við prógrömm í BNA.

– Munnlegt stöðvapróf

Árlega að vori, oftast í maí er haldið munnlegt OSCE-próf (Objective Structured Clinical Examination) fyrir sérnámslækna. Prófið skiptist í fjórar stöðvar. Á hverri stöð er lagt fyrir sjúkratilfelli og spurt fyrirfram skilgreindra spurninga í tengslum við greiningu, meðferð og eftirfylgd eða endurhæfingu eftir atvikum. Fyrst og fremst er verið að leggja mat á almenna klíniska þekkingu og klíniska dómgreind í prófinu. Einkunnagjöf er einföld: Staðið – fallið.

Mat á starfsnámi og formleg endurgjöf

Í lok námsstíma á hverri deild fyrir sig fyllir yfirlæknir út skriflega og staðlaða umsögn um starfsnám sérnámslækni á þar til gerðu matsblaði. Umsögninni er ætlað að gefa vísbendingar um hvað sérnámslæknir leysir vel af hendi og hvaða þætti hann þarf að vinna með og efla. Yfirlæknir þarf að afla sér upplýsinga hjá samstarfsfólki áður en umsögnin er veitt og sérnámslæknir er metinn með tilliti til námsstigs og reynslu. Umsögnin nýtist sérnámslækni best sé hún unnin í samtali við hann og hvetur kennsluráð til þess að starfsnámi á hverri deild sé lokið með viðtali við yfirlækni þar sem farið er yfir umsögnina.

Árlegur matsfundur

Að vori, að loknum munnlegum prófum fer fram formlegt mat á framgangi námsins. Er þá sérnámslæknir boðaður til matsfundar ásamt kennslustjóra, prófessor í geðlækningum og almennum handleiðara.

Farið er yfir stöðu og framvindu námsins hjá viðkomandi sérnámslækni. Til grundvallar eru lagðir þeir þættir sem taldir eru upp í kaflanum hér að ofan um mat á framgangi og frammistöðu. Sérnámslæknir undirbýr sig fyrir fundinn með hliðsjón af matsblaði þar sem hann þarf að hugleiða eigin styrkleika og veikleika, kosti og galla sérnámsins og hvert hann vill stefna næstu misseri námsins. Á fundinum eru styrkleikar sérnámslækni skoðaðir ásamt því sem betur má fara, væntingar ræddar og lögð skrifleg áætlun um næstu skref í námi og starfsþjálfun. Í áætluninni kemur fram hverju sérnámslæknir hefur lokið, hvað hann á eftir, hvert hann stefnir næstu 12 mánuði, sérstakar þarfir ef við á og lengd námsstímans.

Framvinda náms

Hlutastörf

Sérnám í geðlækningum miðast við að læknir sé í 100% starfshlutfalli og taki fullan þátt í vöktum deildarlækna geðsviðs á meðan á sérnámi stendur. Hægt er að óska eftir undanþágu undir ákveðnum kringumstæðum til dæmis vegna langvinnra veikinda eða rannsóknavinnu (sbr. ákvæði reglugerðar nr. 467/2015). Sé starfshlutfall minna en 100% þá lengist lágmarksnámstíminn þannig að heildar-námstími samsvari að lágmarki 60 mánuðum í fullu starfi. Námskröfur eru þær sömu og væri viðkomandi í fullu starfi og þátttaka í vöktum deildarlækna miðast við starfshlutfall.

Þegar námsframvinda er ófullnægjandi

Læknar í sérnámi á geðþjónustu Landspítala vinna í mikilli nálægð við sérfræðinga sviðsins, handleiðara sína og stjórnendur kennslunnar. Ófullnægjandi námsframvinda verður því fljótt sýnileg og fyrir vikið á að vera gerlegt að bregðast fljótt við slíkum vanda. Í fyrstu er tekist á við vandann í vikulegum samtölum almenns

handleiðara og sérnámslæknis, með skýrri markmiðasetningu og eftirfylgni, en einnig er hægt að beita öðrum úrræðum svo sem auknum stuðningi í klínísku starfi, tímabundnum breytingum á starfsskyldum sérnámslæknis, aukinni eða breyttri handleiðslu og reglulegum viðtölum við prófessor/kennslustjóra.

Á árlegum matsfundi sem fram fer í maí ár hvert er farið yfir framganginn í sérnáminu síðustu 12 mánuði (sjá kafla um mat á frammistöðu og framgöngu) og áætlun lögð fyrir um næstu skref. Ef fyrri íhlutanir hafa skilað árangri er byggt á þeirri reynslu, ef ekki eru aðrir möguleikar skoðaðir. Gerð er áætlun fyrir næstu mánuði um úrlausnir og fer eftirfylgni almennt fram hjá handleiðara. Í alvarlegri málum, til dæmis ef fyrri áætlanir um úrlausnir skila ekki tilætluðum árangri, er matsfundur haldinn að nýju eftir 3-6 mánuði. Hægt er að grípa til þess að lengja sérnámstímann þar sem við á.

Ef upp koma atvik tengd sérnámslækni sem taka þarf á eru handleiðari, kennslustjóri og prófessor upplýstir um það. Það fer síðan eftir alvarleika atviksins/málsins til hvaða úrlausna er gripið. Flest mál eru leyst hjá handleiðara, en í erfiðari eða alvarlegri málum koma prófessor og/eða kennslustjóri einnig að málum. Sem dæmi um íhlutanir má nefna aukna handleiðslu, aukinn stuðning í daglegu starfi og viðtöl við kennslustjóra/prófessor.

Lenging á námstíma

Fjarvistir í sérnáminu aðrar en námsleyfi geta haft áhrif á framgöngu í sérnáminu. Ef sérnámslæknir hefur verið fjarverandi í meira en 14 vinnudaga á 12 mánaða tímabili þarf að skoða það sérstaklega með tilliti til mögulegrar framlengingar á námstíma. Ef framvinda námslæknis er ófullnægjandi er hægt að grípa til þess ráðs að lengja sérnámstímann þar sem við á. Er það þá sameiginleg ákvörðun prófessors, kennslustjóra og handleiðara. Sérnámslæknir sem þarf að lengja námstíma sinn í sérnáminu á þennan hátt getur skriflega og með rökstuðningi óskað eftir endurskoðun á þeirri ákvörðun.

Brottvísun úr sérnámi

Ef endurteknar íhlutanir og áætlanir til að bæta framvindu sérnámslæknis skila ekki árangri getur þurft að vísa sérnámslækni úr námsprógramminu. Er það þá sameiginleg ákvörðun prófessors, kennslustjóra og handleiðara. Þurfi að beita þeirri úrlausn á sérnámslæknir samt sem áður möguleika á því að snúa aftur í sérnámið síðar ef forsendur eru breyttar, til dæmis ef sérnámslæknir vegna veikinda gat ekki sinnt náminu en hefur nú náð heilsu á ný. Sérnámslæknir sem missir stöðu sína á þennan hátt getur skriflega og með rökstuðningi óskað eftir endurskoðun á ákvörðuninni.

Sérfræðiréttindi í geðlækningum

Samkvæmt reglugerð nr. 467/2015 frá 24.apríl 2015 um skilyrði til að hljóta almennt lækningaleyfi og sérfræðileyfi (sjá viðauka 2) tekur nám til sérfræðiréttinda í geðlækningum minnst 5 ár (eða 60 mánuði). Þeir sem hófu sérnám sitt fyrir gildistöku reglugerðar nr. 467/2015 geta sótt um sérfræðiviðurkenningu að loknum 54 mánuðum í sérnámi í allt að fimm ár frá gildistöku reglugerðarinnar.

Til að öðlast rétt á sérfræðileyfi þurfa eftirfarandi kröfur allar að vera uppfylltar skv. reglugerð nr. 467/2015 um skilyrði til að hljóta sérfræðileyfi (sjá viðauka 2):

- Embættisprófi í læknisfræði frá læknadeild Háskóla Íslands þarf að vera lokið svo og starfsnámi (kandídatsári) eða sambærilegu námi erlendis lokið.
- Almennt lækningaleyfi hér á landi.
- Viðurkenndu sérnámi lokið og viðkomandi þarf að hafa tileinkað sér þekkingu, klíníska og verklega færni og aðferðafræði sem krafist er fyrir viðkomandi sérgrein.

Hvatt er til þess aðlæknar í sérnámi í geðlækningum við geðsvið Landspítala afli sér reynslu og þekkingar erlendis, að minnsta kosti hluta námstímans. Ef meginhluti námstímans er hérlendis er farið eftir íslensku marklýsingunni við mat á náminu, ef meginhlutinn fór fram erlendis eru það skilyrðin fyrir sérfræðiviðurkenningu í viðkomandi landi sem gilda.

Þegar sérnámslæknir hefur lokið námstíma sínum á geðsviði Landspítala fær hann viðurkenningarskjal sem staðfestir þátttöku hans í sérnámsprógramminu.

Viðauki 1 – Um loggbók fyrir sérnám í geðlækningum

Loggbók sérnámsins í geðlækningum er skjal á rafrænu formi sem gefur sérnámslækni skýra yfirsýn yfir stöðu sína í náminu.

Í loggbókina skráir sérnámslæknir upplýsingar um starfsnám á mismunandi deildum, þátttöku í handleiðslu, námskeiðum og prófum og hefur á einum stað greinargott yfirlit yfir þá færniþætti sem hann þarf að tileinka sér og hvaða námsþætti hann á eftir að ná betri tókum á.

Gert er ráð fyrir að sérnámslæknir skrái upplýsingar í loggbókina jafn og þétt allt sérnámið. Sérnámslæknir og almennur handleiðari fara mánaðarlega saman yfir loggbók. Kennslustjóri hefur aðgang að loggbókum sérnámslækna ásamt almennum handleiðara og fylgist með að skjalið sé útfyllt reglulega. Loggbókin liggur til grundvallar mati á framgangi sem fram fer árlega.

Útlistun á færniþáttum sem fram koma í loggbók

A. Færni í klínískri skráningu

- **Ritun sjúkraskrár:** Ítarleg sjúkraskrá, innifelur ítarlega sögu, geðskoðun, samantekt, álit og áætlun.
- **Ritun læknabréfs við útskrift**
- **Ritun læknisvottorða t.d. endurhæfingarlífeyris, örorku**

B. Færni í klínískum verkþáttum

- **Bráðaviðtal og mat:** Hnitmiðuð sögutaka, geðskoðun, viðeigandi greining og úrlausn.
- **Mat á sjálfsvígshættu á bráðamóttöku:** Ítarlegt sjálfsvígsmat. Þekkja inngríp við sjálfsvígshættu.
- **Mat á ofbeldishættu á bráðamóttöku:** Mat á hættu á ofbeldi gagnvart öðrum. Þekkja notkun á matstækjum, svo sem HCR-20.
- **Mat á alvarlegum krísum**
- **Greiningarviðtal:** Ítarlega saga, geðskoðun, samantekt á vandamálum sjúklings út frá líffræðilegum, sálfræðilegum og félagslegum aðstæðum. Framkvæma nákvæma greiningu og gera meðferðaráætlun.
- **Mat á líkamlegu heilsufari:** Vefræn uppvinnsla geðraskana til að útiloka vefrænar orsakir geðsjúkdóma, samhliða líkamlegum sjúkdómum og fá „baseline“, t.d. við upphaf geðrofslyfjameðferðar.
- **Mat á sjálfsvígshættu inniliggjandi sjúklinga:** Ítarlegtsjálfsvígsmat. Þekkja inngríp við sjálfsvígshættu.
- **Mat á ofbeldishættu hjá inniliggjandi sjúklingi:** Meta hættu á ofbeldi gagnvart öðrum. Þekkja notkun á matstækjum, svo sem HCR-20.
- **Notkun á helstu greiningarviðtölum og matstækjum:** Dæmi: MINI, SCID2, MMSE, PANSS, MADRAS.
- **Notkun á öðrum rannsóknum:** Þekkja helstu ábendingar fyrir myndgreiningarrannsóknum, heilalínuriti og taugasálfræðilegum prófum í klínískri vinnu og gagnsemi þeirra í klínískri vinnu.

- **Hnitmiðuð miðlun á viðeigandi klínískum upplýsingum til samstarfsaðila:** Færni til að gera stuttar og lýsandi samantektir. Þekkja og kunna að nota SBAR og staðfest samskipti.
- **Leiða fundi með aðstandendum**
- **Leiða samstarfsfundi með mismunandi aðilum, innan sem utan sjúkrahúss**
- **Leiða eigið teymi**
- **Reynsla af þverfaglegri teymisvinnu á legudeild og göngudeild**
- **Raflækningar:** Geta framkvæmt raflækningar. Þekkja helstu ábendingar.
- **Stuðningsviðtöl**
- **Hugræn atferlismeðferð:** Þekkja undirstöðuatriði HAM meðferðar. Klárað meðferð að minnsta kosti tveggja sjúklunga í 6-8 skipti.
- **DAM meðferð:** Þekkja helstu þætti meðferðarinnar og ábendingar.
- **Stuðningur við aðstandendur:** Til dæmis fræðsla, krísuviðtöl og stuðningsviðtöl.
- **Heimavitjanir**
- **Ráðgjafarþjónusta:** Reynsla af ráðgjöf til vefrænna deilda sjúkrahúss, til heilsugæslunnar. Sinna samfelldri ráðgjafarþjónustu í a.m.k. viku.

C. Geðlyfjameðferð

- **Geðrofslyf:** Þekkja helstu geðrofslyfin, ábendingar og frábendingar fyrir notkun þeirra, verkunarmáta, aukaverkanir og milliverkanir. Geta lagt einstaklingsbundið mat á kosti og ókosti hvers lyfs út frá þörfum sjúklings. Geta lagt mat á verkun lyfjanna og aukaverkanir og vaktað aukaverkanir. Þekkja notkun á forðalyfjum og kosti og ókosti við þá meðferð.
- **Jafnvægislyf:** Þekkja helstu jafnvægislyfin, ábendingar og frábendingar fyrir notkun þeirra, verkunarmáta, aukaverkanir og milliverkanir. Geta lagt mat á kosti og ókosti hvers lyfs út frá þörfum sjúklings. Geta lagt mat á verkun lyfjanna og aukaverkanir og vaktað aukaverkanir.
- **Þunglyndislyf:** Þekkja helstu þunglyndislyfin, ábendingar og frábendingar fyrir notkun þeirra, verkunarmáta, aukaverkanir og milliverkanir. Geta lagt mat á kosti og ókosti hvers lyfs út frá þörfum sjúklings. Geta lagt mat á verkun lyfjanna og aukaverkanir og vaktað aukaverkanir.
- **Róandi lyf- og svefnlyf:** Þekkja helstu róandi lyf og svefnlyf, ábendingar og frábendingar fyrir notkun þeirra, verkunarmáta, aukaverkanir og milliverkanir. Geta lagt mat á kosti og ókosti hvers lyfs út frá þörfum sjúklings. Geta lagt mat á verkun lyfjanna og aukaverkanir og vaktað aukaverkanir.
- **Önnur lyf (örvandi lyf, ofnæmislyf, andkólvirk lyf etc.):** Þekkja önnur lyf sem ekki falla undir fyrrnefnda flokkun en notuð eru í geðlækningum. Þekkja ábendingar og frábendingar fyrir notkun þeirra, verkunarmáta, aukaverkanir og milliverkanir. Geta lagt mat á kosti og ókosti hvers lyfs út frá þörfum sjúklings. Geta lagt mat á verkun lyfjanna og aukaverkanir og vaktað aukaverkanir.

D. Færni í klínískri vinnu –meðferð á móttökugeðdeild

- **Brátt geðrof:** Reglulegt mat og meðferð frá innlagnardegi til útskriftardags.
- **Oflæti:** Reglulegt mat og meðferð frá innlagnardegi til útskriftardags.

- **Alvarleg þunglyndislota:** Reglulegt mat og meðferð frá innlagnardegi til útskriftardags.
- **Persónuleikaröskun:** Reglulegt mat og meðferð frá innlagnardegi til útskriftardags.
- **Skammtímaeftirfylgd eftir útskrift af legudeild:** Fylgja að lágmarki 6 sjúklingum eftir.

E. Færni í klínískri vinnu: meðferð á göngudeild/dagdeild

- **Kviðasjúkdómar:** Reglulegt mat og meðferð.
- **Lyndisraskanir, þ.m.t. geðhvörf I:** Reglulegt mat og meðferð.
- **Persónuleikaraskanir:** Reglulegt mat og meðferð.

F. Færni í klínískri vinnu –endurhæfing alvarlegra geðsjúkdóma

- **Geðrofssjúkdómar:** Þekkja grunnþætti endurhæfingar. Reglubundið mat og meðferð á meðferðartíma. Þekkja þau úrræði sem til eru í samfélaginu.
- **Langvinnt þunglyndi:** Þekkja grunnþætti endurhæfingar. Reglubundið mat og meðferð á meðferðartíma. Þekkja þau úrræði sem til eru í samfélaginu.

G. Færni í klínískri vinnu –langtímaeftirfylgd í göngudeild

- **Geðrofssjúkdómar:** Fylgja eftir sjúklingum í göngudeildarmeðferð lengur en 6 mánuði.
- **Lyndisraskanir:** Fylgja eftir sjúklingum í göngudeildarmeðferð lengur en 6 mánuði.
- **Langvinnt þunglyndi:** Fylgja eftir sjúklingum í göngudeildarmeðferð lengur en 6 mánuði.

H. Færni í klínískri vinnu –annað

- **Snemmihlutun í alvarlega geðsjúkdóma:** Þekkja grunnþætti meðferðarinnar.
- **Samfélagsgeðlækningar:** Þekkja grunnþætti meðferðarinnar.
- **Réttargeðlækningar:** Þekkja grunnþætti meðferðarinnar.

I. Lögræðislög og nauðung

- **Lögræðislögin:** Öðlast góða þekkingu á lögræðislögnum og þekkja hvenær er viðeigandi að beita nauðung í meðferð. Þekkja skal eigin takmarkanir og vita hvenær á að samþykkja ákvarðanir eldri kollega.
- **Ritun læknisvottorða vegna nauðungarvistunar, sjálfræðissviptingar:** Öðlast færni í að skrifa vottorð fyrir dómstóla.
- **Samskipti við dómskerfið:** Öðlast færni í að gefa skýrslur fyrir dómstólum.

J. Kennsla og rannsóknir

- **Formleg kennsla læknanema á deild:** Virk þátttaka í kennslu læknanema.
- **Fræðsla fyrir starfsfólk deilda:** Reynsla af því að miðla þekkingu til starfsfólks þeirra deilda þar sem unnið er hverju sinni.
- **Fræðsla til sjúklinga og aðstandenda**
- **Framsaga og fyrirlestrar:** Halda fyrirlestra á deild/læknafundum/fyrir nema.
- **Lestur vísindagreina eða annars faglegs efnis:** Tileinka sér lestur faglegs efnis með gagnrýnu hugarfari og þjálfu upp hæfni til að miðla innihaldi til annarra.
- **Kynning á sjúkratilfelli:** Fara yfir sjúkratilfelli/klínískt vandamál á kerfisbundin og faglegan máta og kynna niðurstöður.

K. Þekking á helstu geðsjúkdómum, uppvinnslu þeirra, greiningu og meðferð

- **Geðrofssjúkdómar:** Þekkingu einkenni geðrofs og geðrofssjúkdóma. Uppvinnsla á fyrsta geðrofi. Þekkingu uppvinnslu geðrofs til að útiloka vefrænar orsakir geðrofs. Þekkingu helstu mismunagreiningar, meðal annars geðrof af völdum vímuegja. Þekkingu meðferð og endurhæfingu á geðrofi og geðrofssjúkdómum. Þekkingu snemmíhlutun í geðrofssjúkdóma.
- **Geðhvörf:** Þekkingu einkenni geðhvarfa. Þekkingu uppvinnslu og greiningu. Þekkingu meðferð við oflæti, þunglyndi og fyrirbyggjandi meðferð. Þekkingu helstu mismunagreiningar. Þekkingu snemmíhlutun í geðhvörfum.
- **Þunglyndissjúkdómar:** Þekkingu einkenni þunglyndissjúkdóma. Þekkingu uppvinnslu, greiningu og helstu mismunagreiningar. Þekkingu meðferð við þunglyndi og meðferðarþráu þunglyndi.
- **Kvíðaraskanir:** Þekkingu mismunandi kvíðasjúkdóma, einkenni þeirra, greiningu og helstu mismunagreiningar. Þekkingu meðferð við kvíðasjúkdómum.
- **Áráttu- og þráhyggjuröskun:** Þekkingu einkenni, greiningu og helstu meðferðir. Þekkingu helstu mismunagreiningar.
- **Áfallastreituröskun:** Þekkingu einkenni, greiningu og helstu meðferðir. Þekkingu helstu mismunagreiningar.
- **Persónuleikaraskanir:** Þekkingu mismunandi persónuleikaraskanir, einkenni þeirra, greiningu og helstu mismunagreiningar. Þekkingu helstu meðferðarúrræðin – við bráðum vandamálum og til lengri tíma.
- **Átraskanir:** Þekkingu einkenni, greiningu og helstu meðferðir. Þekkingu helstu mismunagreiningar.
- **Hugrof og líkömunaraskanir:** Þekkingu greiningu og helstu meðferðir. Þekkingu helstu mismunagreiningar.
- **Geð- og atferlissaskanir af völdum neyslu áfengis- og annarra fíkniefna:** Þekkingu helstu fíkniefni, verkun þeirra og áhrif. Þekkingu einkenni skammtíma- og langtímaneyslu fíkniefna, bráð áhrif og langtímaafleiðingar eins og *delirium tremens*, heilabilun og geðrof. Þekkingu uppvinnslu, greiningu og meðferð við áfengis- og fíknivanda. Þar með talið fráhvarfsmeðferð helstu fíkniefna.
- **Óráð:** Þekkingu einkenni. Geta greint óráð af vefrænum orsökum frá einkennum geðraskana. Þekkingu greiningu og helstu meðferðir.

- **Vitglöp:** Þekkja greiningu og helstu meðferðir. Geta greint vitglöp frá geðsjúkdómum.
- **Aldraðir - aðrar geðraskanir eins og þunglyndi, kvíði og geðrof:** Þekkja einkenni, greiningu og helstu meðferðarúrræði.
- **Taugaþroskaraskanir - ADHD:** Þekkja einkenni, uppvinnslu og meðferð.
- **Taugaþroskaraskanir - Einhverfa:** Þekkja einkenni, uppvinnslu og helstu meðferðarúrræði.
- **Taugaþroskaraskanir - Tourette:** Þekkja einkenni, uppvinnslu og meðferð.
- **Þroskaskerðing:** Þekkja til birtingarmyndar og uppvinnslu. Þekkja til meðferðar á geðröskunum hjá einstaklingum með þroskaskerðingu.

Viðauki 2 – Umsöng um starfsnám sérnámslæknis

Umsögn um starfsnáms sérnámslæknis á geðsviði

Námslæknir:	Deild:
Matsaðili:	Tímabil:

- *Skrifleg umsögn um starfsnám námslæknis á deild/einingu á geðsviði LSH.*
- *Umsögninni er ætlað að nýtast námslækni, handleiðara og kennslustjóra og gefa vísbendingar um hvaða atriði námslæknir leysir vel af hendi og hvaða þætti þurfi styrkja og leggja áherslu á.*
- *Umsögnin nýtist best ef hún er unnin í samtali við námslækninn*
- *Matsaðili þarf að afla sér upplýsinga hjá samstarfsfólki áður en umsögn er veitt*
- *Munið að meta námslækni með tilliti til námsstigs og reynslu*

Merkið við viðeigandi mat: ófullnægjandi, fullnægjandi eða yfir væntingum. Merkið sérstaklega ef skortur er á upplýsingum.

	Ófullnægjandi		Fullnægjandi	Yfir væntingum		Skortur á uppl.
	1	2	3	4	5	
Sögutaka, skoðun og önnur uppvinnsla						
Klínísk dómgreind og ákvarðanataka						
Geðlæknisfræðileg þekking						
Samskipti við sjúklinga og aðstandendur						
Siðfræðileg viðhorf						
Skráning í sjúkraskrá						
Samskipti við samstarfsfólk						
Þátttaka í teymisvinnu						
Stundvísir						
Hæfni til að kenna og leiðbeina						
Vinnulag/afkastageta (skipulag, iðni, frumkv.)						
Vinna undir álagi						
Kunna að setja sjálfum sér mörk						
Hæfni til sjálfsmats						
Tekur leiðsögn						

Ábyrgðartilfinning						
Forystuhæfileikar						

Vinsamlegast rökstyðjið þar sem merkt er við ófullnægjandi eða yfir væntingum:

--

Er eitthvað sérstaklega jákvætt?

--

Er eitthvað sem má styrkja enn frekar og mikilvægt er að leggja áherslu á?

--

Dags: _____ Undirskrift: _____

Viðauki 3 Undirbúningsblað sérnámslæknis fyrir árlegt viðtal**Undirbúningur fyrir árlegt viðtal**

Nafn sérnámslæknis:

Tímabil:

Hvar ertu stödd/staddur í sérnáminu í dag? (tímalengd, starfshlutfall, vaktabyrði, tileinkun fræðanna, reynsla...)

Ertu að nýta þér loggbók, klíníska handleiðslu (mini-cex...), kennsludagana, handleiðsluna? Hefurðu verið með erindi í morgunfræðslu lækna á geðsviði?

Hver var upplifun þín af þeim deildum sem þú hefur unnið á frá síðasta matsfundi á? (námstækifæri, samfella í vinnu, samvinna, sjálfstæði, handleiðsla...)

Hvernig líður þér í sérnámsprógramminu og hvernig finnst þér námið gagnast þér?

Hverjir eru helstu styrkleikar þínir og veikleikar sem námslæknir? (skipulag, samskipti, samvinna, tileinkun fræðanna...)

Eru sérstakir þættir sem þér finnst þú þurfa að leggja áherslu á/vinna með í sérnáminu á þessu stigi? Hvernig viltu vinna með þá þætti?

Hvert vilt þú stefna næstu 12 mánuðina?

Ertu með athugasemdir eða ábendingar varðandi sérnámið

Annað

Dags: _____ Undirskrift: _____ Deild: _____

Viðauki 4 Mini-Cex

Mini-CEX frammistöðumat

Sérnámslæknir

Nafn handleiðara/matsaðila

Námsstig (ár)

Dags.mats

Staðsetning mats

Mat á færni við

- Mat á bráðu geðrofi
- Mat á algengri geðröskun
- Mat á flóknum geðrænum vanda
- Mat á svörun við meðferð
- Mat á alvarlegum og langvinnum geðsjúkdómi
- Mat á sjálfsvígshættu
- Mat á ofbeldishættu
- Mat á fráhrarfseinkennum og meðferðaráætlun
- Mat á aukaverkunum geðlyfja og meðferðaráætlun
- Meðferðaráætlun við bráðu geðrofi
- Meðferðaráætlun við algengri geðröskun
- Meðferðaráætlun við flóknum geðrænum vanda
- Meðferðaráætlun við alvarlegum og langvinnum geðsjúkdómi
- Meðferðaráætlun sjúklings í sjálfsvígshættu
- Að fá samþykki sjúklings fyrir meðferð
- Að leiða fund með aðstandendum sjúklings
- Önnur færni skv. loggbók: _____

Deild/staðsetning

Erfiðleikastig lágt miðlungs hátt

Greining 1

Greining 2

Hæfnipættir og stigun**Stigun***1-2 slæm, ófullnægjandi frammistaða**3 fullnægjandi frammistaða**4-5 góð frammistaða, ofar væntingum/kröfum**x ekki hægt að leggja mat á í þessu tilviki*

	1	2	3	4	5	x
1. Tekur góða sögu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. Geðskoðun	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. Viðtalstækni/samsk.hæfni	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4. Klínísk dómgreind	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5. Fagmennska	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6. Skipulagshæfni	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7. Hversu vel í heild mætir sérnámslæknir kröfum um hæfni miðað við námsár?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Endurgjöf til matsaðila

Hvað gerir sérnámslæknirinn sérlega vel?

Hvað þarf sérnámslæknirinn að vinna betur með/bæta?

Samþykkt áætlun til frekari framfara

Undirskrift matsaðila_____
Undirskrift sérnámslæknis

Viðauki 5 Cbd

CbD tilfellaumræða-mat

Sérnámslæknir

Nafn handleiðara/matsaðila

Námsstig (ár)

Dags.mats

Stutt ágríp af tilfelli:

Hvers kyns vinna tengd tilfelli? (BMT-nóta,innl.,dagáll,læknabréf)

Erfiðleikastig lágt miðlungs hátt

Greining(ar)

Athugasemdir varðandi:

Skoðun og uppvinnsla:

Klínískt mat og dómgreind:

Fagmennska (skráning, notast við verkferla o.fl)

Endurgjöf:

Hvað gerir sérnámslæknirinn sérlega vel?

Hvað þarf sérnámslæknirinn að vinna betur með/bæta?

Mat á frammistöðu byggt á ofangreindum þáttum:Ófullnægjandi miðað við námsstig Fullnægjandi/gott miðað við námsstig Betra en ætla mætti út frá námsstigi

Samþykkt áætlun til frekari framfara

Undirskrift matsaðila_____
Undirskrift sérnámslæknis

Viðauki 6

Nr. 467

24. apríl 2015

REGLUGERÐ

um menntun, réttindi og skyldur lækna og skilyrði til að hljóta almennt lækningaleyfi og sérfræðileyfi.

I. KAFLI

Almenn ákvæði.

1. gr.

Gildissvið.

Reglugerð þessi gildir um læknakandídata sem sækja um almennt lækningaleyfi skv. 2. gr. og lækna sem sækja um sérfræðileyfi skv. 6. gr. og þá sem hafa almennt lækningaleyfi og sérfræðileyfi landlæknis skv. 2. og 6. gr.

II. KAFLI

Almennt lækningaleyfi.

2. gr.

Starfsheiti.

Rétt til að kalla sig lækni og starfa sem slíkur hér á landi hefur sá einn sem fengið hefur útgefið almennt lækningaleyfi frá landlækni.

3. gr.

Skilyrði fyrir veitingu almenns lækningaleyfis.

Leyfi skv. 2. gr. má veita þeim sem lokið hafa sex ára námi (360 ECTS) sem lýkur með embættisprófi, cand. med. prófi í læknisfræði frá læknadeild Háskóla Íslands og starfsnámi skv. 4. gr.

Einnig má staðfesta starfsleyfi frá ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins (EES) og Sviss.

Þá er heimilt að veita starfsleyfi þeim sem lokið hafa sambærilegri menntun skv. 1. mgr. frá menntastofnun í ríki utan EES eða Sviss sem viðurkennd er sem slík af heilbrigðisyfirvöldum hér á landi og heilbrigðisyfirvöldum þess ríkis þar sem námið var stundað.

Um viðurkenningu á faglegru menntun og hæfi læknis sem uppfyllir skilyrði tilskipunar 2005/36/EB, um viðurkenningu á faglegru menntun og hæfi, með síðari breytingum, fer samkvæmt reglugerð um viðurkenningu á faglegru menntun og hæfi heilbrigðisstarfsmanna frá öðrum EES-ríkjum, nr. 461/2011, eða samkvæmt samningum sem ríkisstjórnir Norðurlandanna gera og öðlast hafa gildi að því er Ísland varðar og kveða á um almennar reglur um gagnkvæma viðurkenningu starfsréttinda.

Um frekari skilyrði fyrir veitingu almenns lækningaleyfis fer skv. 16. gr.

Um gjaldtöku fyrir veitingu almenns lækningaleyfis fer skv. 18. gr.

4. gr.

Starfsnám til almenns lækningaleyfis.

Starfsnám skal vera tólf mánaða klínískt nám og þannig skipulagt að a.m.k. fjórir mánuðir séu á lyflækningadeild, tveir mánuðir á skurðlækningadeild og/eða bráðadeild og fjórir mánuðir á heilsu-gæslustöð.

Tímalengd starfsnáms miðast við fullt starf (100%). Náms tíminn skal að jafnaði skipulagður sem námsblokkakerfi í eitt ár í senn frá 15. júní ár hvert. Fjarvistir umfram tvær vikur lengja starfsnámið sem því nemur. Heimilt er að veita undanþágu frá reglu um 100% starfshlutfall og heimila starfsnám í hlutastarfi, þó að lágmarki 50% starfi, enda lengist námstími hvers hluta starfsnámsins sem því nemur. Störf sem unnin eru áður en embættisprófi í læknisfræði er lokið eða utan við skipulagðan tíma í starfsnámi reiknast ekki inn í starfsnámið.

Starfsnám skal fara fram á viðurkenndri heilbrigðisstofnun eða viðurkenndri deild heilbrigðis-stofnunar undir handleiðslu og samkvæmt marklýsingu fyrir starfsnám til starfsleyfis, sbr. 15. gr. Starfsnámið fer fram á ábyrgð framkvæmdastjóra lækninga viðkomandi stofnunar.

Heimilt er að stunda starfsnám erlendis enda uppfylli námið skilyrði 1. og 2. mgr. Starfsnámið skal stundað við

heilbrigðisstofnun sem viðurkennd er til slíks starfsnáms af heilbrigðisyfirvöldum í því ríki þar sem starfsnámið er stundað og heilbrigðisyfirvöldum hér á landi.

Tryggja skal að læknakandídat öðlist fullnægjandi starfsþjálfun samkvæmt marklýsingu, sbr. 15. gr. Viðkomandi heilbrigðisstofnun ber ábyrgð á að starfsnámið sé í samræmi við markmið marklýsingar og að læknakandídatinn uppfylli þær kröfur sem þar eru gerðar. Heilbrigðisstofnunin og læknakandídatinn gera með sér samning um starfsnámstíma og innihald starfsnámsins.

Ráðherra skal skipa nefnd til fjögurra ára sem skipuleggur námsblokkir, fjölda þeirra og ráðn-ingarferli fyrir læknakandídata í starfsnámi í samvinnu við þær heilbrigðisstofnanir sem viðurkenndar eru til slíks náms. Nefndin skal skipuð sex fulltrúum með læknumenntun, tveimur frá Land-spítala, einum frá Sjúkrahúsinu á Akureyri, einum frá heilbrigðisstofnun utan höfuðborgarsvæðisins, einum frá Heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins og einum frá Félagi almennra lækna. Skipa skal jafnmarga fulltrúa til vara. Ráðherra skipar formann úr hópi nefndarmanna. Aðsetur nefndarinnar skal vera á Landspítala sem leggur nefndinni til starfsmann og starfsaðstöðu. Námsblokkirnar skulu auglýstar lausar til umsóknar eigi síðar en 15. desember ár hvert.

Formaður nefndarinnar staðfestir á grundvelli vottorða frá framkvæmdastjórum lækninga þeirra stofnana þar sem námið fór fram að læknakandídat hafi lokið starfsnámi á fullnægjandi hátt. Ef vafi leikur á um að læknakandídat uppfylli kröfur marklýsingar skal nefndin í samráði við framkvæmda-stjóra lækninga á viðkomandi heilbrigðisstofnun gera viðeigandi ráðstafanir.

5. gr.

Umsagnir.

Áður en leyfi er veitt skv. 2. gr. á grundvelli menntunar utan EES og Sviss skv. 3. mgr. 3. gr. skal landlæknir leita umsagnar læknadeildar Háskóla Íslands um það hvort umsækjandi uppfylli skil-yrði 1. mgr. 3. gr. og skilyrði 4. gr. um menntun og starfsnám.

III. KAFLI

Sérfræðileyfi.

6. gr.

Sérfræðileyfi.

Rétt til að kalla sig sérfræðing í sérgrein innan læknisfræði og starfa sem slíkur hér á landi hefur sá einn sem fengið hefur til þess leyfi landlæknis.

7. gr.

Skilyrði fyrir sérfræðileyfi.

Sérfræðileyfi má veita í sérgreinum læknisfræði skv. 10. gr. Skilyrði er að sérnám umsækjanda sé skilgreint innan þeirrar sérgreinar sem umsókn hans um sérfræðileyfi tekur til.

Til að læknir geti átt rétt á að öðlast sérfræðileyfi skv. 6. gr. skal hann uppfylla eftirtaldar kröfur:

- hafa lokið embættisprófi í læknisfræði frá læknadeild Háskóla Íslands skv. 3. gr. og starfs-námi skv. 4. gr. eða hafa lokið sambærilegu námi erlendis,
- hafa hlotið almennt lækningaleyfi hér á landi skv. 2. gr. og

hafa lokið viðurkenndu sérnámi og tileinkað sér þekkingu, klínísku og verklega færni og aðferðafræði sem krafist er fyrir viðkomandi sérgrein skv. 8. og 9. gr. Umsækjandi um sérfræðileyfi í sérgrein og undirsérgrein innan læknisfræði skal fyrst hafa hlotið sérfræðileyfi í því ríki þar sem sérnámið eða meirihluti sérnáms fór fram og þar sem sérnámi lauk.

Heildarnámstími skal að jafnaði vera að lágmarki fimm ár (60 mánuðir) í aðalgrein og tvö ár í undirgrein, sbr. þó 7. mgr.

Einnig má staðfesta sérfræðileyfi í sérgrein skv. 10. gr., frá ríki innan EES og Sviss.

Þá er heimilt að veita sérfræðileyfi þeim sem lokið hafa sambærilegu sérnámi, sbr. 8. gr., frá menntastofnun í ríki utan EES eða Sviss sem viðurkennt er sem slíkt af heilbrigðisyfirvöldum hér á landi og heilbrigðisyfirvöldum þess ríkis þar sem námið var stundað.

Einnig er heimilt að veita sérfræðileyfi þeim sem lokið hafa viðurkenndu sérnámi, sbr. 8. gr., í landi sem gerir sambærilegar kröfur um nám og gerðar eru í reglugerð þessari enda þótt náms-tilhögun sérnáms sé frábrugðin, þar með talið tímaákvæði.

Um viðurkenningu á faglegri menntun og hæfi sérmenntaðs læknis sem uppfyllir skilyrði tilskipunar 2005/36/EB, um viðurkenningu á faglegri menntun og hæfi, með síðari breytingum, fer samkvæmt reglugerð um viðurkenningu á faglegri menntun og hæfi heilbrigðisstarfsmanna frá öðrum EES-ríkjum, nr. 461/2011, eða samkvæmt samningum sem ríkisstjórnir Norðurlandanna gera og öðlast hafa gildi að því er Ísland varðar og kveða á um almennar reglur um gagnkvæma viðurkenningu starfsréttinda.

Um frekari skilyrði fyrir veitingu sérfræðileyfis fer skv. 16. gr.

8. gr.

Sérnám í læknisfræði.

Sérnám í læknisfræði skal fela í sér fræðilegt og verklegt nám við háskóla eða heilbrigðisstofnun sem viðurkennd er af heilbrigðisyfirvöldum hér á landi eða háskóla eða heilbrigðisstofnun sem viðurkennd er til slíks sérnáms í því ríki þar sem sérnámið er stundað.

Sérnám í læknisfræði skal uppfylla, hvað varðar innihald og námstíma, kröfur um sérnám sem gerðar eru í því ríki þar sem sérnám er stundað, en við mat á sérnámi frá ríki utan EES og Sviss skal einkum haft til hliðsjónar sérnám í læknisfræði á hinum Norðurlöndunum eða sambærilegt sérnám, svo sem í Bandaríkjunum.

Sérnám sem unnt er að stunda hér á landi skal fara fram á heilbrigðisstofnun eða deild heilbrigðisstofnunar sem hlotið hefur viðurkenningu til slíks sérnáms af nefnd skv. 15. gr. Sérnám sem stundað er hér á landi að öllu leyti eða hluta skal fara fram í samræmi við námsaðferðir og vera í samræmi við marklýsingu, sbr. 15. gr., sem sett hefur verið fyrir sérgreinina.

Í marklýsingu skal meðal annars kveðið á um inntöku í sérnám, innihald, fyrirkomulag og lengd sérnámsins og einstakra námshluta, gæðakröfur, handleiðslu og hæfismat.

Sérnámið skal fara fram á ábyrgð framkvæmdastjóra lækninga heilbrigðisstofnunar sem viðurkennd hefur verið af nefnd skv. 15. gr. og skal framkvæmdastjóri lækninga skipa kennslustjóra með sérfræðileyfi í viðkomandi sérgrein sem umsjónarmann sérnámsins. Læknir í sérnámi og framkvæmdastjóri lækninga skulu gera með sér samning þar sem kveðið er á um réttindi og skyldur stofnunar og læknis í sérnámi, áætlun um sérnám sem og lengd og fyrirkomulag ætlaðrar sérnámsdvalar. Heimilt er að viðurkenna allt að eins árs vísindavinnu í stað eins árs í aðalgrein, enda sé það í samræmi við marklýsingu og samþykkt af kennslustjóra.

Áunnið sumarleyfi og vaktafri sem tekin eru á sérnámstímanum reiknast sem hluti af heildar-námstíma. Fjarvistir umfram tíu vikur lengja sérnám sem því nemur. Miðað skal við að starfshlutfall í sérnámi sé 100%. Sé starfshlutfall lægra, lengist lágmarksnámstími þannig að heildarnámstími samsvari minnst 60 mánuðum í fullu starfi.

Þeir sem ljúka sérnámi bæði í aðalsérgrein og undirsérgrein á sjö árum geta haft sveigjanlegri tímamörk milli aðalsérgreinar og undirsérgreinar en að framan getur, þó má aðalgrein aldrei taka skemmri tíma en þrjú ár.

Um frekari skilyrði fyrir veitingu sérfræðileyfis fer skv. 16. gr.

Um gjaldtöku fyrir veitingu sérfræðileyfis fer skv. 18. gr.

9. gr.

Sérfræðileyfi.

Sérfræðileyfi má veita að loknu viðurkenndu formlegu sérnámi, sbr. 7. og 8. gr.

Til að hljóta sérfræðileyfi í undirsérgrein innan viðkomandi aðalgreinar skal umsækjandi hafa hlotið sérfræðileyfi í viðkomandi aðalgrein og hafa lokið formlegu viðurkenndu sérnámi í undir-greininni. Með undirgrein er átt við frekari sérhæfingu á fræða- og starfssviði sem fellur innan viðkomandi aðalgreinar. Auk tveggja undirsérgreina er hægt að viðurkenna eina viðbótarsérgrein skv. 10. gr.

10. gr.

Sérgreinar.

Sérgrein skal standa á traustum fræðilegum grunni og eiga sér samsvörun á viðurkenndum alþjóðlegum vettvangi.

Sérfræðileyfi má veita í eftirfarandi sérgreinum læknisfræði:

I. Skurðlækningar:

1. Almennar skurðlækningar.

Undirsérgreinar:

- a. Barnaskurðlækningar.
- b. Brjóst- og innkirtlaskurðlækningar.
- c. Efri-meltingarfæraskurðlækningar.
- d. Hjarta- og brjóstholsskurðlækningar.
- e. Lýtaskurðlækningar.
- f. Ristil- og endaparmsskurðlækningar.
- g. Þvagfæraskurðlækningar.
- h. Æðaskurðlækningar.

2. Barnaskurðlækningar.

3. Handaskurðlækningar.

4. Heila- og taugaskurðlækningar.

5. Hjarta- og brjóstholsskurðlækningar.

6. Kviðarholsskurðlækningar.

Undirsérgreinar:

- a. Skurðlækningar efra kviðarhols.
- b. Ristil- og endaparmsskurðlækningar.

7. Lýtaskurðlækningar.

8. Þvagfæraskurðlækningar.

9. Æðaskurðlækningar.

II. Augnlækningar:

Undirsérgreinar:

- a. Augnlýtalækningar.
- b. Augasteinsskurðlækningar.
- c. Barnaaugnlækningar.
- d. Glákulækningar.
- e. Hornhimnulækningar.
- f. Sjónhimnulækningar.
- g. Taugaauugnlækningar.

III. Bæklunarskurðlækningar:

Undirsérgrein:

- a. Handarskurðlækningar.

IV. Fæðinga- og kvensjúkdómalækningar:

Undirsérgreinar:

- a. Fósturgreining og meðgöngusjúkdómar.
- b. Innkirtlalækningar kvenna.
- c. Krabbameinslækningar kvenna.
- d. Vanfrjósemislækningar.
- e. Þvagfæraskurðlækningar kvenna.

V. Háls-, nef- og eyrnalækningar:

Undirsérgreinar:

- a. Háls-, nef- og eyrnaskurðlækningar.
- b. Heyrnarfræði.
- c. Radd- og talmeinafræði.

- d. Háls-, nef- og eyrnalækningar barna.
- e. Taugaheyrnarfræði.

VI. Svæfinga- og gjörgæslulækningar:

Undirsérgreinar:

- a. Bráðalækningar utan sjúkrahúsa.
- b. Gjörgæslulækningar.
- c. Sérhæfðar verkjalækningar.
- d. Svæfingalækningar við fæðingar.
- e. Svæfinga- og gjörgæslulækningar barna.
- f. Svæfinga- og gjörgæslulækningar við brjósthol- og æðaaðgerðir.

VII. Lyflækningar:**1. Lyflækningar.**

Undirsérgreinar:

- a. Blóðlækningar.
- b. Blóð- og krabbameinslækningar.
- c. Fíknilækningar.
- d. Gigtarlækningar.
- e. Gjörgæslulækningar.
- f. Hjartalækningar.
- g. Innkirtlalækningar.
- h. Krabbameinslækningar.
- i. Líknarlækningar.
- j. Lungnalækningar.
- k. Meltingarlækningar.
- l. Nýrnalækningar.
- m. Ofnæmis- og ónæmislækningar.
- n. Smitsjúkdómalækningar.
- o. Öldrunarlækningar.

2. Blóðlækningar.**3. Blóð- og krabbameinslækningar.****4. Gigtarlækningar.****5. Hjartalækningar.**

Undirsérgreinar:

- a. Hjartabilun og hjartaígræðsla.
- b. Hjartaþræðingar og innanæðaaðgerðir.
- c. Myndgreining hjarta.
- d. Raflífeðlisfræði hjarta.

6. Innkirtlalækningar.**7. Krabbameinslækningar.**

Undirsérgrein:

- a. Geislalækningar krabbameina.

8. Lungnalækningar.**9. Meltingarlækningar.**

10. Nýrnalækningar.

11. Ofnæmis- og ónæmislækningar.

12. Smitsjúkdómalækningar.

13. Öldrunarlækningar.

VIII. Atvinnu- og umhverfislækningar.

IX. Barnalækningar:

Undirsérgreinar:

- a. Barna- og unglिंगageðlækningar.
- b. Blóð- og krabbameinslækningar barna.
- c. Bráðalækningar barna.
- d. Erfðalækningar barna.
- e. Fötlun barna.
- f. Gigtarlækningar barna.
- g. Gjörgæslulækningar barna.
- h. Hjartalækningar barna.
- i. Hæfing barna.
- j. Innkirtlalækningar barna.
- k. Lungnalækningar barna.
- l. Meltingarlækningar og næring barna.
- m. Nýburarlækningar.
- n. Nýrnalækningar barna.
- o. Ofnæmislækningar barna.
- p. Ofnæmis- og ónæmislækningar barna.
- q. Ónæmislækningar barna.
- r. Smitsjúkdómalækningar barna.
- s. Smitsjúkdóma- og ónæmislækningar barna.
- t. Taugalækningar barna.
- u. Unglingalækningar.

X. Bráðalækningar:

Undirsérgreinar:

- a. Bráðalækningar barna.
- b. Bráðalækningar utan sjúkrahúsa.
- c. Eitrunarfræði.

XI. Endurhæfingarlækningar.

XII. Lýðheilsufræði.

XIII. Geðlækningar:

1. Geðlækningar.

Undirsérgreinar:

- a. Barna- og unglिंगageðlækningar.
- b. Fíknigeðlækningar.
- c. Réttargeðlækningar.
- d. Samfélagsgeðlækningar.
- e. Öldrunargeðlækningar.

2. Barna- og unglिंगageðlækningar.

XIV. Heimilislækningar:

Undirsérgrein:

- a. Héraðslækningar.

XV. Húðlækningar:

Undirsérgrein:

- a. Húðmeinafræði.

XVI. Lækningarannsóknir:

1. Blóðmeinafræði.

2. Eiturefnafræði.

3. Erfðalækni-fræði.

4. Klínísk lífeðlisfræði.

5. Klínísk lífefnafræði.

6. Klínísk lyfjafræði.

7. Klínísk ónæmisfræði og blóðgjafufræði.

8. Meinefnafræði.

9. Meinafræði.

Undirsérgreinar:

- a. Barnameinafræði.
- b. Blóðmeinafræði.
- c. Frumumeinafræði.
- d. Réttarmeinafræði.
- e. Taugameinafræði.

10. Ónæmisfræði.

11. Réttarmeinafræði.

12. Sýkla- og veirufræði.

13. Sýklafræði.

14. Veirufræði.

XVII. Myndgreining:

Undirsérgreinar:

- a. Myndgreining barna.
- b. Myndgreining ísótópa.
- c. Myndgreining rannsóknarinngrípa.
- d. Myndgreining stoðkerfis.
- e. Myndgreining taugakerfis.

XVIII. Taugalækningar:

1. Taugalækningar

Undirsérgreinar:

- a. Bólusjúkdómar miðtaugakerfis.
- b. Flogaveiki.

- c. Heilæðasjúkdómar.
- d. Hreyfitruflanir.
- e. Höfuðverkir.
- f. Klínísk taugalífeðlisfræði.
- g. Endurhæfing taugasjúkdóma.

2. Klínísk taugalífeðlisfræði. XIX. Viðbótarsérgreinar:

1. **Heilbrigðisstjórnun:** Heimilt er að veita lækni, sem hlotið hefur sérfræðileyfi í einni sér-grein, viðbótarsérgrein í heilbrigðisstjórnun. Til að öðlast slíka viðurkenningu skal viðkomandi hafa lokið 90 ECTS-eininga viðbótarnámi í heilbrigðisstjórnun og sex mánaða vinnu á stofnun eða deild er fæst við stjórnun heilbrigðismála sem viðurkennd er af mats- og hæfisnefnd skv. 15. gr.
2. **Lýðheilsufræði:** Heimilt er að veita lækni, sem hlotið hefur sérfræðileyfi í einni sérgrein, viðbótarsérgrein í lýðheilsufræðum. Til að öðlast slíka viðurkenningu skal viðkomandi hafa lokið 90 ECTS-eininga viðbótarnámi í lýðheilsufræðum og sex mánaða vinnu við lýðheilsufræði sem viðurkennd er af mats- og hæfisnefnd skv. 15. gr.
3. **Öldrunarlækningar:** Heimilt er að veita lækni, sem hlotið hefur sérfræðileyfi í heimilis-lækningum, viðbótarsérgrein í öldrunarlækningum. Til að öðlast slíka viðurkenningu skal viðkomandi hafa lokið tveggja ára viðurkenndu viðbótarnámi í öldrunarlækningum.

Ráðherra getur ákveðið að fella undir reglugerð þessa nýja sérgrein og undirsérgrein á sérsviði læknisfræði, að fengnum tillögum landlæknis, enda standi viðkomandi sérgrein á traustum fræði-legum grunni og eigi sér samsvörum á viðurkenndum alþjóðlegum vettvangi. Landlæknir skal afla faglegs rökstuðnings og umsagnar hjá mats- og hæfisnefnd skv. 15. gr. og Læknafélagi Íslands.

Nú hefur læknir, sem starfar hér á landi, lokið markvissri þjálfun á sviði undirsérgreinar sem ekki er formlega viðurkennd í námslandi en er viðurkennd hér á landi, og er þá landlækni heimilt að veita sérfræðileyfi í undirsérgreininni, að fenginni umsögn skv. 11. gr., enda sé þjálfunin sambæri-leg, að lágmarki tvö ár og aldrei skemmri en í þeim löndum sem veita slíka viðurkenningu.

11. gr.

Umsókn um sérfræðileyfi og umsagnir.

Umsókn um sérfræðileyfi í sérgrein læknisfræði skv. 10. gr. ásamt gögnum sem staðfesta faglega menntun, starfsreynslu og hæfi, svo og önnur fylgiskjöl sem landlæknir telur nauðsynleg, skal senda til landlæknis.

Áður en sérfræðileyfi er veitt skv. 6. gr. skal landlæknir leita umsagnar læknadeildar Háskóla Íslands um hvort umsækjandi uppfylli skilyrði um nám skv. 7. og 8. gr.

Landlækni er heimilt að skipa sérstaka mats- og umsagnarnefnd til að meta umsóknir um sér-fræðileyfi.

Landlækni er heimilt að leita umsagnar annarra aðila eftir þörfum.

IV. KAFLI

Réttindi og skyldur.

12. gr.

Faglegar kröfur og ábyrgð.

Læknir skal sýna sjúklingi virðingu og sinna störfum sínum af árvekni og trúmennsku og í samræmi við þær faglegu kröfur sem gerðar eru til lækna á hverjum tíma.

Lækni ber að þekkja skyldur sínar og siðareglur lækna, viðhalda þekkingu sinni og faglegri færni og tileinka sér nýjungar er varða starfið.

Læknir skal kynna sér lög og reglugerðir sem gilda um heilbrigðisstarfsmenn og heilbrigðis-þjónustu svo og önnur lög og stjórnvaldsfyrirmæli eftir því sem við á.

Læknir ber ábyrgð á þeirri læknisfræðilegu greiningu og meðferð sem hann veitir.

Læknir skal virða faglegar takmarkanir sínar og leita eftir aðstoð eða vísa sjúklingi til annars heilbrigðisstarfsmanns eftir því sem nauðsynlegt og mögulegt er, svo sem ef hann telur sig ekki geta veitt sjúklingnum viðeigandi heilbrigðisþjónustu.

13. gr.

Upplýsingaskylda og skráning.

Um upplýsingaskyldu læknis gagnvart sjúklingi fer samkvæmt ákvæðum laga um réttindi sjúk-linga, nr. 74/1997.

Um skyldu læknis til að veita landlækni upplýsingar, meðal annars vegna eftirlits með heil-brigðisstarfsmönnum og heilbrigðisþjónustu og til gerðar heilbrigðisskýrslna, fer samkvæmt lögum um landlækni og lýðheilsu, nr. 41/2007.

Læknir sem veitir sjúklingi meðferð skal færa sjúkraskrá samkvæmt ákvæðum laga um sjúkra-skrár, nr. 55/2009, og reglugerðum sem settar eru samkvæmt þeim.

14. gr.

Trúnaður og þagnarskylda.

Um trúnað og þagnarskyldu lækna fer skv. 17. gr. laga um heilbrigðisstarfsmenn, nr. 34/2012.

V. KAFLI

Ýmis ákvæði.

15. gr.

Mats- og hæfisnefnd um starfsnám til að öðlast almennt lækningaleyfi og um sérnám í lækni-sfræði.

Ráðherra skipar mats- og hæfisnefnd þriggja sérfræðilækna til fjögurra ára í senn. Einn skal skipaður samkvæmt tilnefningu Læknafélags Íslands, einn samkvæmt tilnefningu læknadeildar Háskóla Íslands og einn samkvæmt tilnefningu landlæknis. Skipa skal með sama hætti jafnmarga nefndarmenn til vara. Ráðherra skipar formann úr hópi nefndarmanna. Nefndin skal kalla til eftir þörfum sérfræðinga innan sérviða lækni-sfræði.

Nefndin skal meta hæfi heilbrigðisstofnunar eða deildar heilbrigðisstofnunar til að öðlast viður-kenningu sem kennslustofnun fyrir starfsnám til lækningaleyfis skv. 4. gr. og til að annast sérnám skv. 7. og 8. gr.

Nefndin skal meta og staðfesta marklýsingar fyrir starfsnám til starfsleyfis skv. 4. gr. og sam-þykkja marklýsingu einstaka sérnámsbrauta fyrir formlegt sérnám skv. 7. og 8. gr., sbr. 10. gr., að fengnum umsögnum sérgreinafélaga, heilbrigðisstofnana/kennslustofnana, forstöðumanna fræða-sviða við Háskóla Íslands og embættis landlæknis.

Í marklýsingum skal meðal annars kveðið á um skipulag og inntöku í sérnám, innihald, fyrir-komulag og lengd sérnámsins og einstakra námshluta, gæðakröfur, handleiðslu og hæfismat. Við gerð marklýsinga skal leita alþjóðlegrar ráðgjafar eftir því sem þurfa þykir.

Skipulagi sérnáms skal þannig háttað að alþjóðlegum gæðaviðmiðum sé mætt.

Nefndin setur sér starfsreglur sem staðfestar skulu af ráðherra. Í þeim skal meðal annars kveðið á um þau viðmið sem hafa skal til hliðsjónar við mat stofnana og hvernig samráði skuli háttað við stofnanir sem metnar eru hverju sinni.

Aðsetur nefndarinnar skal vera á Landspítala sem leggur nefndinni til starfsaðstöðu og starfs-mann sem heldur fundargerðir, fylgir málum eftir og heldur utan um starfsemi nefndarinnar milli funda.

Nefndin skal senda ráðherra marklýsingar og yfirlit yfir þær heilbrigðisstofnanir og deildir heil-brigðisstofnana sem nefndin viðurkennir til að veita starfsnám og sérnám á hverjum tíma.

Yfirlit yfir viðurkenndar heilbrigðisstofnanir svo og marklýsingar fyrir starfsnám og marklýs-ingar sérnámsbrauta fyrir formlegt sérnám skal birta á heimasíðu embættis landlæknis.

Heilbrigðisstofnun skal tilkynna nefndinni um allar breytingar á starfsemi sem og á mönnun sem haft getur áhrif á hæfi heilbrigðisstofnunar eða deildar heilbrigðisstofnunar til að öðlast viður-kenningu sem kennslustofnun fyrir starfsnám til lækningaleyfis skv. 4. gr. og til að annast sérnám skv. 7. og 8. gr.

Nefndin skal endurskoða mat sitt á heilbrigðisstofnunum og marklýsingum á fjögurra ára fresti eða oftár ef tilefni er til.

16. gr.

Frekari skilyrði fyrir veitingu almenns lækningaleyfis og sérfræðileyfis.

Umsækjandi um almennt lækningaleyfi skv. 2. gr. og sérfræðileyfi í læknisfræði skv. 6. gr., sem er ríkisborgari frá ríki utan EES og Sviss sem Ísland hefur ekki samið við um viðurkenningu á faglegri menntun og hæfi skal leggja fram meðal annars gögn um ríkisfang, innihald náms og náms-lengd, ásamt prófskírteini, starfsleyfi ef starfsgreinin er löggilt í því landi sem umsækjandi kemur frá, fyrirhuguð störf hér á landi svo og önnur gögn og vottorð sem landlæknir telur nauðsynleg vegna útgáfu leyfis.

Áður en umsókn skv. 1. mgr. um almennt lækningaleyfi og sérfræðileyfi er tekin til efnislegrar meðferðar þarf eftir atvikum að liggja fyrir staðfest afrit umsóknar um atvinnu- og dvalarleyfi ásamt undirrituðum ráðningarsamningi.

Heimilt er að gera kröfu um að umsækjandi skv. 1. mgr. búi yfir kunnáttu í íslensku og hafi þekkingu á íslenskri heilbrigðislöggjöf svo og öðrum lögum og stjórnvaldsfyrirmælum sem talin eru nauðsynleg til að geta starfað sem læknir eða sérmenntaður læknir, einkum vegna öryggis og sam-skipta við sjúklinga.

Hafi að mati landlæknis ekki verið sýnt fram á að nám umsækjanda skv. 1. mgr. uppfylli kröfur skv. 3., 4. og 7.–9. gr. er landlækni heimilt að krefjast þess að umsækjandi gangist undir reynslutíma og/eða próf sem sýni fram á að hann búi yfir þeirri faglegu þekkingu og hæfni sem krafist er af lækni og sérmenntuðum lækni til að starfa hér á landi. Viðkomandi menntastofnun skal skipuleggja reynslutíma og/eða próf fyrir umsækjanda í samráði við landlækni.

Almennt lækningaleyfi og sérfræðileyfi er gefið út eftir komu umsækjanda skv. 1. mgr. til starfa hér á landi.

17. gr.

Heimild til að synja umsókn um almennt lækningaleyfi og sérfræðileyfi.

Landlækni er heimilt að synja lækni um almennt lækningaleyfi og sérfræðileyfi þótt hann uppfylli ákvæði þessarar reglugerðar telji landlæknir að námið hafi ekki verið nægilega samfelld eða að óeðlilega langur tími hafi liðið frá því að umsækjandi lauk samfelldu námi eða sérnámi og þar til umsókn barst.

18. gr.

Gjaldtaka.

Landlækni er heimilt að innheimta sérstakt gjald samkvæmt gjaldskrá sem ráðherra setur til viðbótar gjaldi skv. 10. gr. laga um aukatekjur ríkissjóðs, nr. 88/1991, fyrir hvers konar afgreiðslu og meðhöndlun á umsóknum um almennt lækningaleyfi og sérfræðileyfi, þar á meðal fyrir þýðingu gagna, mat umsagnaraðila á umsókn heilbrigðisstarfsmanns, yfirferð og mat gagna og aðra umsýslu vegna umsókna um starfsleyfi eða sérfræðileyfi skv. 31. gr. laga um heilbrigðisstarfsmenn, nr. 34/2012, og skv. 3. mgr. 8. gr. laga um viðurkenningu á faglegri menntun og hæfi til starfa hér á landi, nr. 26/2010, sbr. 34. gr. reglugerðar um viðurkenningu á faglegri menntun og hæfi heilbrigðis-starfsmanna frá öðrum EES-ríkjum, nr. 461/2011.

19. gr.

Almenn ákvæði.

Ákvæði laga um heilbrigðisstarfsmenn, nr. 34/2012, laga um landlækni og lýðheilsu, nr. 41/2007, laga um sjúkraskrár, nr. 55/2009, laga um heilbrigðisþjónustu, nr. 40/2007, laga um réttindi sjúklinga, nr. 74/1997, svo og önnur lög og stjórnvaldsfyrirmæli gilda eftir því sem við á um lækna og sérmenntaða lækna.

20. gr.

Gildistaka.

Reglugerð þessi, sem sett er með stoð í 5., 8., 30. og 31. gr. laga um heilbrigðisstarfsmenn, nr. 34/2012, öðlast þegar gildi. Frá sama tíma fellur brott reglugerð um menntun, réttindi og skyldur lækna og skilyrði til að hljóta lækningaleyfi og sérfræðileyfi, nr. 1222/2012.

Ákvæði til bráðabirgða.

Námsblokkir skv. 4. gr. taka ekki til þeirra sem hefja starfsnám til almenns lækningaleyfis á árinu 2015. Um starfsnám þeirra fer samkvæmt reglugerð um menntun, réttindi og skyldur lækna og skilyrði til að hljóta lækningaleyfi og sérfræðileyfi, nr. 1222/2012.

Lækni sem fengið hefur almennt lækningaleyfi og hafið skipulagt sérnám fyrir gildistöku reglugerðar þessarar er heimilt að sækja um sérfræðileyfi á grundvelli eldri reglugerðar um menntun, réttindi og skyldur lækna og skilyrði til að hljóta lækningaleyfi og sérfræðileyfi, nr. 1222/2012, í fimm ár frá gildistöku reglugerðar þessarar. Þeir sem hefja sérnám eftir gildistöku reglugerðar þessarar skulu haga sérnámi samkvæmt ákvæðum hennar.

Velferðarráðuneytinu, 24. apríl 2015.
Kristján Þór Júlíusson heilbrigðisráðherra.
Vilborg Ingólfssdóttir.

B-deild – Útgáfud.: 21. maí 2015